

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0826U001643

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 14-05-2026

Статус: Наказ про видачу диплома

Реквізити наказу МОН / наказу закладу: Наказ №246 від 04.06.2026 р.

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Русин Юрій Юрійович

2. Yurii Y. Rusyn

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 011

Назва наукової спеціальності: Освітні, педагогічні науки

Галузь / галузі знань: освіта

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Освітні, педагогічні науки

Дата захисту: 14-05-2026

Спеціальність за освітою: Середня освіта (трудове навчання та технології)

Місце роботи здобувача:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 12417

Повне найменування юридичної особи: Український державний університет імені Михайла Драгоманова

Код за ЄДРПОУ: 44807628

Місцезнаходження: вул. Пирогова, Київ, 01601, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Український державний університет імені Михайла Драгоманова

Код за ЄДРПОУ: 44807628

Місцезнаходження: вул. Пирогова, Київ, 01601, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 14.25

Тема дисертації:

1. Формування у молодших школярів здатності долати конфлікти в освітньому процесі засобами інтерактивних технологій

2. Formation of the ability of younger schoolchildren to overcome conflicts in the educational process using interactive technologies

Реферат/анотація:

1. У дисертації висвітлено результати теоретичного й експериментального дослідження проблеми формування у молодших школярів здатності конструктивно долати конфлікти в освітньому процесі із застосуванням інтерактивних технологій у педагогічній теорії та практиці. Проблема визначення змісту поняття «конфлікт» активно досліджується як вітчизняними, так і зарубіжними науковцями. У більшості праць підкреслюється, що здатність конструктивно долати конфлікти є важливою характеристикою зрілої особистості та необхідною умовою її успішної соціалізації. Дослідження у цій галузі спрямовані на аналіз вікових особливостей розвитку школярів, специфіки їх взаємодії з однолітками та формування навичок продуктивного розв'язання суперечностей. Відповідно до положень державних освітніх документів, зокрема

Базового компонента початкової освіти, провідним завданням початкової школи є не лише засвоєння системи знань, а передусім формування життєво необхідних компетентностей. Серед них — уміння орієнтуватися в складних ситуаціях міжособистісної взаємодії, знаходити конструктивні способи врегулювання конфліктів, контролювати власні емоції та поведінку, а також налагоджувати продуктивні стосунки з іншими людьми. Саме такі якості забезпечують успішну адаптацію дитини до соціального середовища та створюють підґрунтя для її подальшого особистісного розвитку. У першому розділі дисертаційного дослідження зроблено аналіз психолого-педагогічних досліджень щодо природи конфліктів у дитячому колективі та способів їх конструктивного розв'язання. Характеристика вікових особливостей молодших школярів у контексті їхньої здатності до саморегуляції у конфліктних ситуаціях; обґрунтування педагогічного потенціалу інтерактивних методів (рольові ігри, кейс-методи, групові дискусії, тренінгові вправи) для формування навичок конструктивної поведінки у конфліктних ситуаціях; визначення структурних компонентів здатності молодших конструктивно долати конфлікти (когнітивний, емоційно-ціннісний, поведінковий). Розробка критеріїв та показників сформованості здатності до конструктивного розв'язання конфліктів. Характеристика рівнів (високий, середній, низький) сформованості досліджуваної якості у молодших школярів. Аналіз науково-педагогічних джерел засвідчив, що здатність молодшого школяра конструктивно долати конфлікти охоплює комплекс взаємопов'язаних умінь: своєчасно розпізнавати конфліктні ситуації та з'ясовувати їх причини, усвідомлювати власну позицію і враховувати інтереси всіх учасників взаємодії; використовувати інтерактивні технології для пошуку взаємоприйнятних рішень; ефективно співпрацювати з різними партнерами, проявляти емпатію, повагу до думок інших; застосовувати стратегії конструктивного врегулювання суперечностей і досягнення згоди, брати відповідальність за власні рішення; спільно визначати способи подолання конфлікту, планувати та реалізовувати дії, спрямовані на мирне розв'язання проблеми; усвідомлювати мету комунікації в умовах конфлікту, добирати адекватні способи взаємодії та емоційно налаштовуватися на діалог і компроміс. Дослідники та практики однак підкреслюють особливу значущість формування цієї здатності саме в молодшому шкільному віці, який вважається сенситивним для розвитку навичок конструктивної взаємодії. Початок навчання у школі супроводжується зміною соціальної ролі дитини, характеру провідної діяльності, розширенням кола спілкування з однолітками, що нерідко зумовлює виникнення конфліктних ситуацій. У цьому контексті здатність долати конфлікти розглядається як уміння вирішувати типові для даного віку проблеми міжособистісної взаємодії. Важливу роль відіграють інтерактивні технології, які забезпечують активну участь учнів у засвоєнні способів мирного врегулювання суперечностей, сприяють розвитку саморегуляції, емоційного інтелекту та адаптації до нових умов навчання. Ключовою віковою характеристикою молодших школярів є інтенсивний розвиток соціальних умінь. Дитина стає повноправним членом класного колективу, набуває досвіду різноманітної взаємодії, у тому числі й конфліктної. Використання інтерактивних технологій у навчальному процесі створює психологічно безпечний простір для відпрацювання конструктивних моделей поведінки, формує навички співробітництва та сприяє становленню культури мирного спілкування. Формування здатності молодших школярів долати конфлікти спирається на розвиток важливих особистісних характеристик: мотивації до співпраці, довільності поведінки, позитивного ставлення до себе й інших, адекватної самооцінки, готовності до пошуку компромісу та конструктивного вирішення суперечностей у складних ситуаціях.

2. The dissertation highlights the results of theoretical and experimental research on the problem of forming in primary school students the ability to constructively resolve conflicts in the educational process through the use of interactive technologies in pedagogical theory and practice. The problem of defining the content of the concept of “conflict” is actively studied by both domestic and foreign scholars. Most works emphasize that the ability to constructively resolve conflicts is an important characteristic of a mature personality and a necessary condition for successful socialization. Research in this field is aimed at analyzing the age-related characteristics of schoolchildren's development, the specifics of their interaction with peers, and the formation of skills for productive conflict resolution. According to the provisions of state educational documents, in particular the State Standard of Primary Education, the leading task of primary school is not only the acquisition of a system of

knowledge but, above all, the formation of essential life competencies. Among them are the ability to navigate complex situations of interpersonal interaction, find constructive ways of resolving conflicts, control one's own emotions and behavior, as well as establish productive relationships with others. These qualities ensure a child's successful adaptation to the social environment and create the foundation for their further personal development. In the first chapter of the dissertation research, an analysis of psychological and pedagogical studies on the nature of conflicts in children's groups and ways of their constructive resolution is carried out. The age-related characteristics of primary school students in the context of their ability to self-regulate in conflict situations are described; the pedagogical potential of interactive methods (role-playing games, case methods, group discussions, training exercises) for the formation of skills of constructive behavior in conflict situations is substantiated; the structural components of the ability of primary school students to constructively resolve conflicts (cognitive, emotional-value, behavioral) are defined. Criteria and indicators of the formation of the ability to constructively resolve conflicts are developed. The levels (high, medium, low) of the formation of the studied quality in primary school students are characterized. The analysis of scientific and pedagogical sources has shown that the ability of a primary school student to constructively resolve conflicts encompasses a set of interrelated skills: timely recognition of conflict situations and clarification of their causes; awareness of one's own position and consideration of the interests of all participants in interaction; use of interactive technologies to search for mutually acceptable solutions; effective cooperation with different partners, demonstration of empathy and respect for others' opinions; application of strategies for constructive conflict resolution and reaching agreement, taking responsibility for one's own decisions; joint identification of ways to overcome conflict, planning and implementation of actions aimed at peaceful problem-solving; awareness of the purpose of communication in conflict situations, selection of appropriate methods of interaction, and emotional readiness for dialogue and compromise. Researchers and practitioners unanimously emphasize the particular importance of forming this ability precisely in primary school age, which is considered sensitive for the development of constructive interaction skills. The beginning of schooling is accompanied by a change in the child's social role, the nature of leading activity, and the expansion of communication with peers, which often leads to conflict situations. In this context, the ability to resolve conflicts is viewed as the capacity to solve typical problems of interpersonal interaction characteristic of this age. An important role is played by interactive technologies, which ensure active participation of students in mastering methods of peaceful conflict resolution, contribute to the development of self-regulation, emotional intelligence, and adaptation to new learning conditions. A key age characteristic of primary school students is the intensive development of social skills. The child becomes a full member of the class community, gaining experience in various forms of interaction, including conflict situations. The use of interactive technologies in the educational process creates a psychologically safe space for practicing constructive models of behavior, forms cooperation skills, and contributes to the development of a culture of peaceful communication.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Нове вирішення актуального наукового завдання

Публікації:

- 1. Ван С., Русин Ю. Музичне мистецтво як засіб особистісного та соціокультурного розвитку у сучасному суспільстві. Освітньо-науковий простір. 2024. Т. 1, № 7 (2). С. 18–27. URL: [https://doi.org/10.31392/onp.2786-6890.7\(2\)/1.2024.02](https://doi.org/10.31392/onp.2786-6890.7(2)/1.2024.02)

- 2. Русин Ю.Ю. Інтерактивні технології як чинник формування здатності молодших школярів долати конфлікти в освітньому середовищі. Інноваційна педагогіка. Випуск 84, Том 1, 2025, С. 166-170, URL: <https://doi.org/10.32782/2663-6085/2025/84.1.30>
- 3. Русин Ю.Ю. Синергетична модель гейміфікованого соціально-емоційного навчання як засіб урегулювання конфліктів молодших школярів, Наука і освіта, 2025, №2, С. 99-103, URL: <https://doi.org/10.24195/2414-4665-2025-2-13>
- 4. Русин Ю.Ю. Імерсивні та наративні інтерактивні технології у формуванні конфліктної компетентності молодших школярів. Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах, 2025, №100, С. 76-80. URL: <https://doi.org/10.32782/1992-5786.2025.100.12>
- 5. Русин Ю. Інтерактивні технології як чинник формування конфліктної стійкості молодших школярів. VIII Міжнародна наукова конференція «Особистість. Суспільство. Політика». Збірник матеріалів. Київ ; Люблін : Wyższa Szkoła Przedsiębiorczości i Administracji (гол. видавець); Український державний університет імені М. Драгоманова (співвидавець), 2025. С. 33
- 6. Русин Ю. Синергетична педагогічна медіація: гейміфіковане SEL як механізм превенції конфліктів у початковій школі. Матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції «ФІЛОСОФСЬКО-ОСВІТНІ СТУДІЇ», Херсонський державний університет, Херсон-Хмельницький, 2025, С. 131-133.
- 7. Русин Ю.Ю. Рекреаційна діяльність як сфера професійної компетентності менеджерів соціокультурної діяльності. Контексти наукових досліджень Володимира Бондаря. Адаптивне навчання студентів в умовах воєнного стану та відновлення України. Матеріали I Всеукраїнських педагогічних читань пам'яті Володимира Бондаря, м. Київ, 3 жовтня 2024 р. Київ, 2024. С. 169-171. URL: <https://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/47122/Konteksty%20naukovykh%20doslidzhen.pdf?sequence=1>
- 8. Русин Ю.Ю. Формування професійно-просвітницької компетентності менеджерів соціокультурної сфери у контексті організації інноваційних рекреаційних програм. PROKIB. Матеріали II Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю, м. Київ, 3-4 грудня 2024 р., Київ, 2024. С. 349-351. URL: <https://ndirom.org/wp-content/uploads/2025/01/TEZY4.pdf>

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Олефіренко Тарас Олексійович

2. Taras O. Olefirenko

Кваліфікація: к.пед.н., доц., 13.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-3278-8125

Додаткова інформація: <https://scholar.google.com.ua/citations?user=Zj6abhMAAAAJ&hl=uk>

Повне найменування юридичної особи: Український державний університет імені Михайла Драгоманова

Код за ЄДРПОУ: 44807628

Місцезнаходження: вул. Пирогова, Київ, 01601, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Комар Ольга Анатоліївна

2. Olha A. Komar

Кваліфікація: д.пед.н., професор, 13.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-0289-2359

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини

Код за ЄДРПОУ: 02125639

Місцезнаходження: вул. Садова, Умань, Уманський р-н., 20300, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Зорочкіна Тетяна Сергіївна

2. Tetiana S. Zorochkina

Кваліфікація: д.пед.н., професор, 13.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-6321-0852

Додаткова інформація: <https://scholar.google.com/citations?user=7aePTqQAAAAJ&hl=ru>

Повне найменування юридичної особи: Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького

Код за ЄДРПОУ: 02125622

Місцезнаходження: бульвар Шевченка, Черкаси, Черкаський р-н., 18031, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Себало Людмила Ігорівна

2. Liudmyla I. Sebalo

Кваліфікація: к.пед.н., доц., 13.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-6088-8652

Додаткова інформація: <https://www.webofscience.com/wos/author/record/ADZ-2125-2022>

Повне найменування юридичної особи: Український державний університет імені Михайла Драгоманова

Код за ЄДРПОУ: 44807628

Місцезнаходження: вул. Пирогова, Київ, 01601, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Коханко Оксана Григорівна

2. Oksana H. Kokhanko

Кваліфікація: к.пед.н., 13.00.09

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-9644-4233

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Український державний університет імені Михайла Драгоманова

Код за ЄДРПОУ: 44807628

Місцезнаходження: вул. Пирогова, Київ, 01601, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Макаренко Леся Леонідівна

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Макаренко Леся Леонідівна

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Кліваденко Наталія Іванівна

Реєстратор

Юрченко Тетяна Анатоліївна

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна